

КЪДЕТО ТЕЖЕСТТА СЕ СЪБИРА / IF NOT ONE, THEN NONE

Автор: Антон Стоянов

Кураатор: Милена Едвиг

Проектно предложение за българското участие
в 61-вото Венецианско биенале за съвременно изкуство

2026

КЪДЕТО ТЕЖЕСТТА СЕ СЪБИРА / IF NOT ONE, THEN NONE

концепция

Проектът на Антон Стоянов „*Където тежестта се събира / If Not One, Then None*“* изследва онези незабележими механизми и микропрактики, чрез които обществата не просто функционират, а се произвеждат, регулират и възпроизвеждат във времето. Фокусът е насочен към форми на труд, грижа и участие, които рядко се артикулират като политически или значими, но именно чрез тях социалният ред се поддържа, дисциплинира и натурализира. Проектът разглежда властта не като централизирана структура или институционален авторитет, а като разпределена мрежа от телесни практики, навици и повторения, които действат под прага на видимото и поради това рядко се разпознават като власт. В този смисъл *If Not One, Then None* се вписва органично в концептуалната рамка на 61-вото Венецианско биенале *In Minor Keys*, разработена от Койо Коуо и реализирана след нейната кончина от кураторския екип на биеналето. Темата насочва вниманието към „тихите“ регистри на социалното – онези поддържащи структури и вторични роли, чрез които властта функционира не чрез заповед или забрана, а чрез организация на времето, телата и всекидневните жестове.

Проектът проблематизира именно тази зона, в която властта съвпада с грижата, а поддържането на живота се превръща в инструмент за неговото управление. В този контекст формите на невидим труд и телесно участие могат да бъдат мислени като част от по-широк режим на биовласт – управление на социалното чрез регулиране на жизнените процеси, без те да бъдат разпознати като обект на контрол. Това е поле, в което политическото не се заявява като конфликт, а се разгръща като

поддържане, повторяемост и адаптация. Както отбелязва Жак Рансиер, „редът на видимото определя кое може да бъде разпознато като значимо, кой може да говори и кой има дял в общото“ (The Politics of Aesthetics, p. 23). *If Not One, Then None* действа именно в напрежението между този ред на видимост и фукоянската логика на властта, която функционира най-ефективно там, където не се разпознава като такава. Проектът не цели да даде глас на невидимото, а да разкрие условията, които го произвеждат като невидимо.

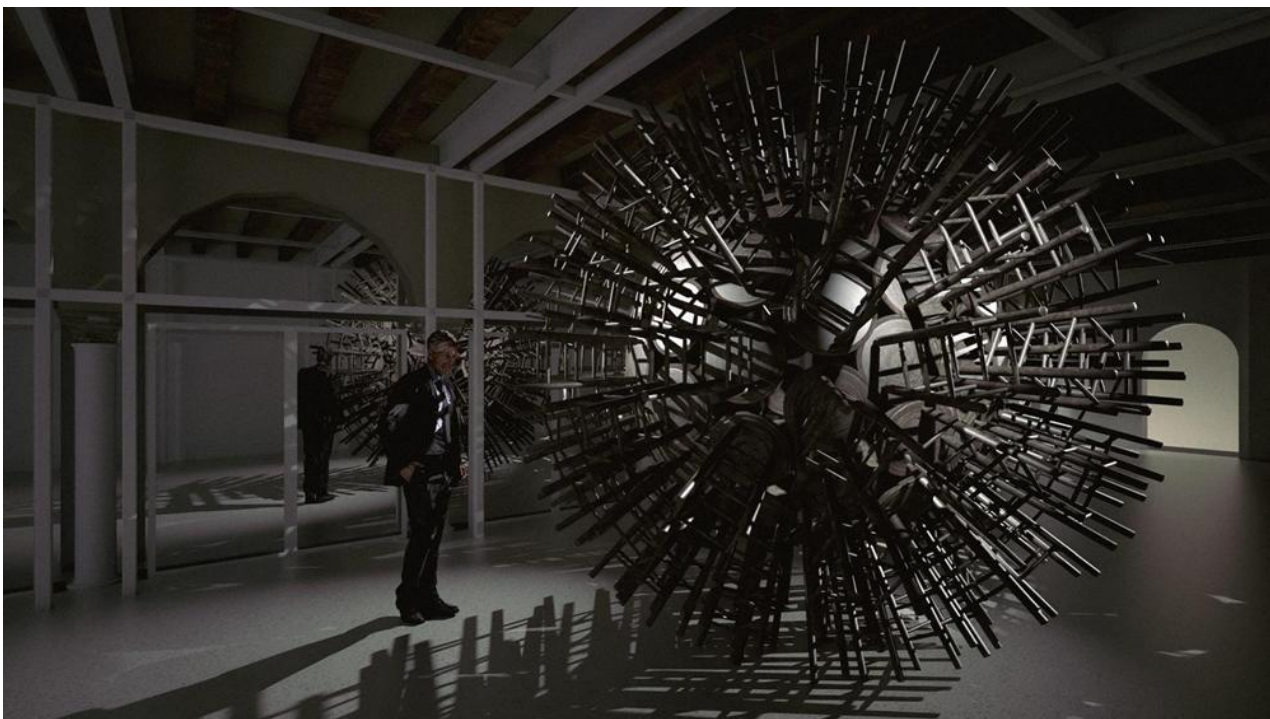
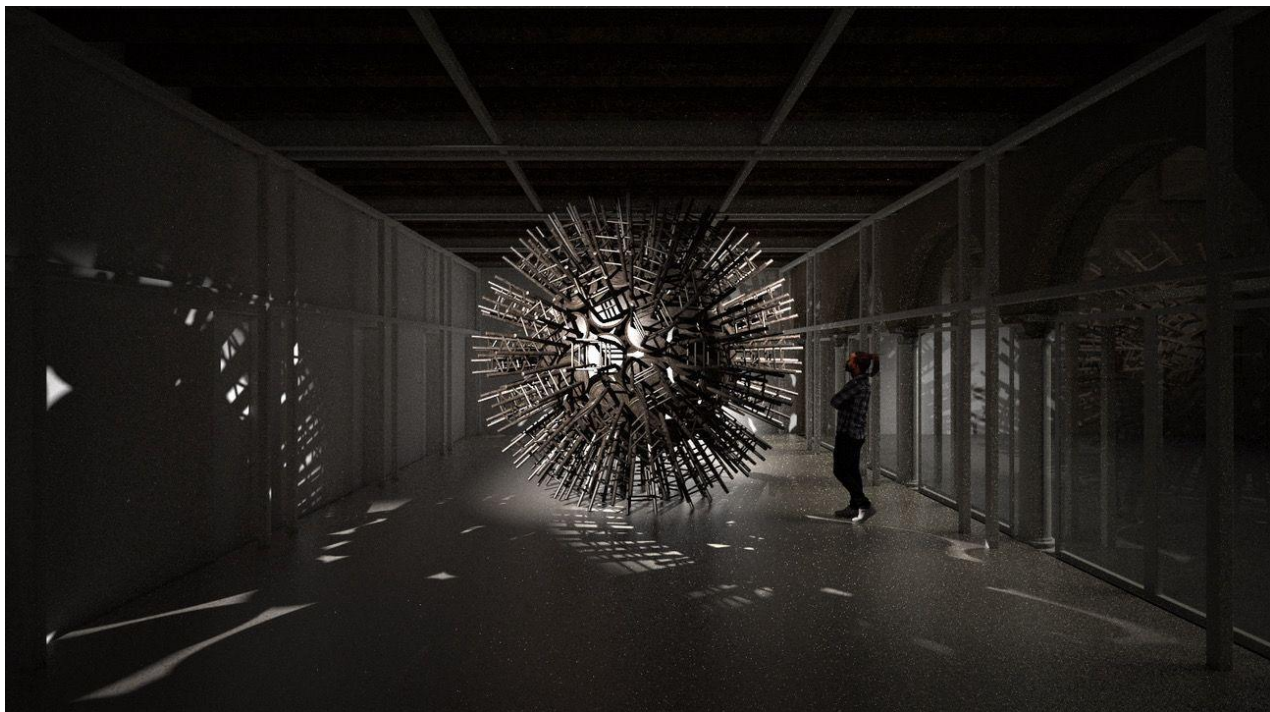
В основата му стои мащабна пространствена инсталация със звукова среда, изградена от бар столове – серийни, устойчиви обекти, създадени да поемат тежест, без да привличат внимание. В ежедневието си контекст те обитават пространства на преходно присъствие: заведения, крайпътни места, зони на изчакване и отгид, където участват в повтарящи се сцени на разговор, пауза и умора. Функцията им не е представителна, а поддържаща: те не произвеждат значения, а създават условия. Към обекта е добавена и звукова среда, изградена чрез записи, направени по време на самото изграждане на инсталацията като шумове от допир, натиск и движение. Тези звуци ще са впоследствие обработени и композирани, за да оформят ненаатрапчива, но плътна акустична среда. Звукът не илюстрира инсталацията, а я разгръща във времето, превръщайки пространството в поле на ритъм, повторение и напрежение.

В работата на Антон Стоянов тези обекти/столове са изведени от обичайната си употреба и пренаредени в затворена, напрегната конфигурация. Те вече не предлагат място за сядане, а образуват структура, която съществува чрез собственото си равновесие. Седалките са обърнати навътре към празно пространство,

функциониращо като граница, а краката очертават защитен, но дистанциращ периметър. Формата напомня социална конфигурация, свита, за да се съхрани – не като образ на хармония, а като реакция на несигурност. В центъра на инсталацията стои решаващ конструктивен факт: цялата структура се държи върху един-единствен стол. Не като ефект, а като условие за съществуването ѝ. Един елемент поема общото натоварване, докато останалите „устояват“ чрез него. Тази концентрация на тежестта превръща формата в диагноза – образ на социални системи, които изглеждат стабилни, но реално се крепят върху нечий невидим труд, грижа или отговорност. В логиката на *In Minor Keys* това е минорният момент на истината: не героичен жест, а тиха зависимост, която държи света събран. В този смисъл столовете носят материална и телесна памет за труд. В *If Not One, Then None* те не функционират като ready-made или носталгични реликви, а като свидетели – носители на употреба, износване и време. В този смисъл *If Not One, Then None* не илюстрира тема, а извършва критически жест: той картографира архитектурата на поддържането – материалните, телесните и времевите условия, чрез които общностите съществуват и се възпроизвеждат, докато самият този труд остава извън категориите на стойност, авторство и политическо действие. Между тежестта и празнотата, между издръжливостта и изтощението, той очертава пространство, в което може да се мисли не за края на общото, а за неговите крехки, все още възможни форми.

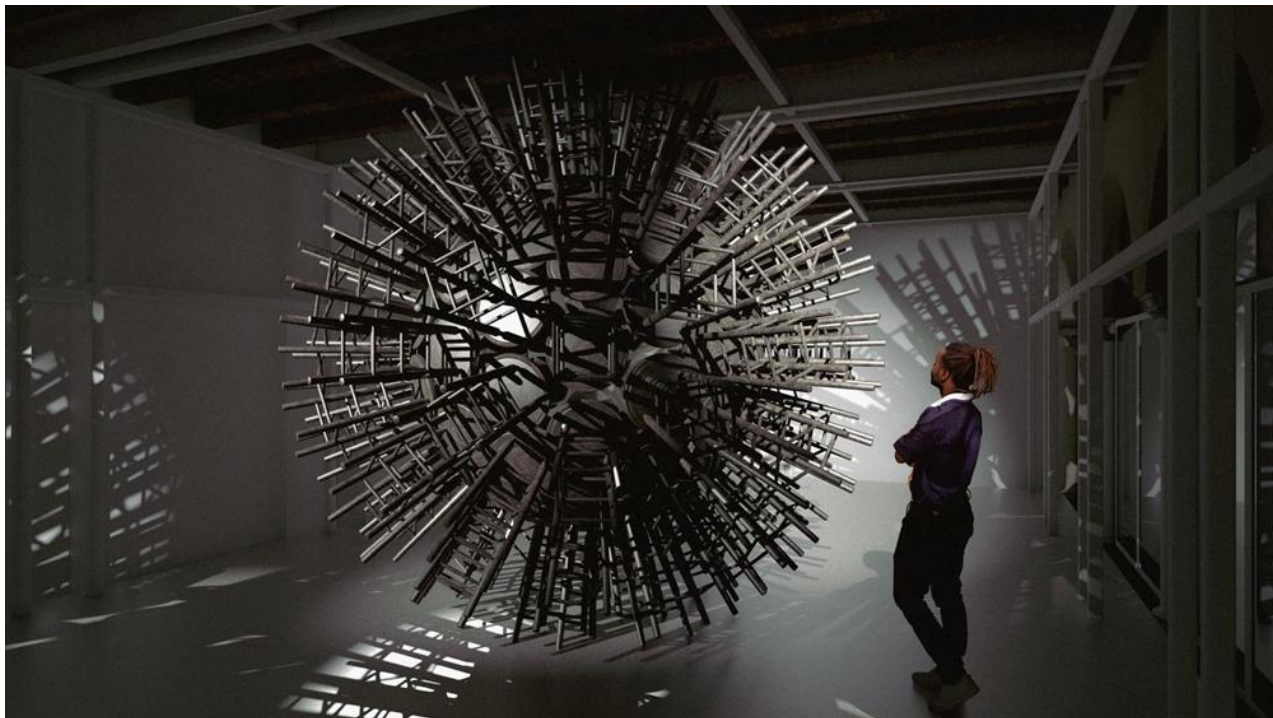
* Заглавието е двуезично, но не представлява буквален превод: българската и английската версия функционират като концептуална двойка, която отразява различни аспекти на една и съща идея – локалния, телесен образ на „тежестта“ и универсалната логика на взаимозависимост, формулирана в *If Not One, Then None*.

ВИЗУАЛИЗАЦИИ

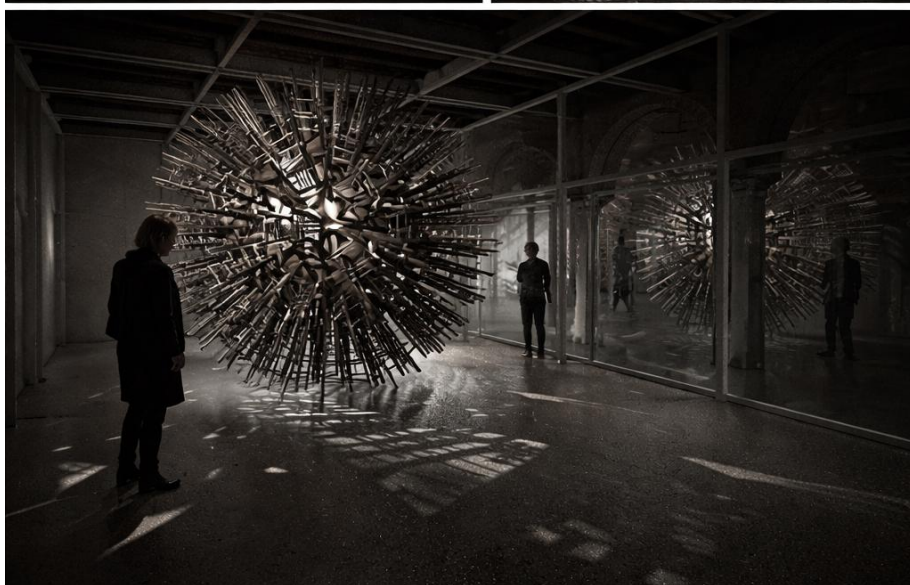
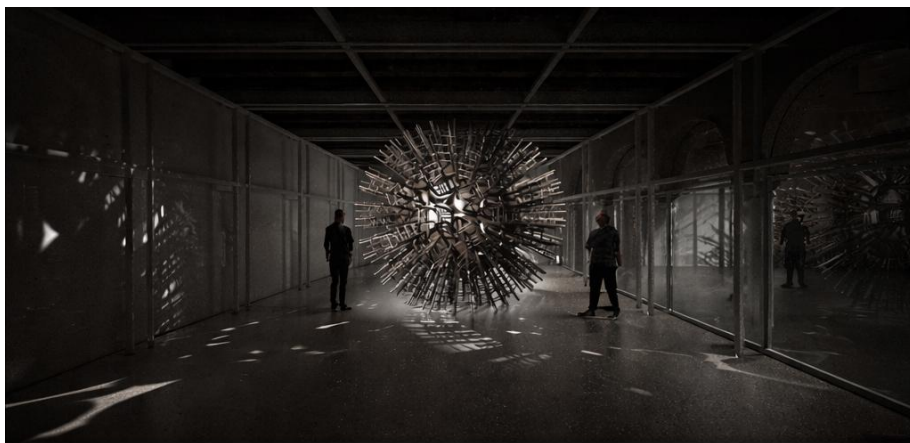
Пространствена инсталация със звукова среда, изградена от 92 бар столове и метална носеща конструкция.

ВИЗУАЛИЗАЦИИ

Пространствена инсталация със звукова среда, изградена от 92 бар столове и метална носеща конструкция.

ВИЗУАЛИЗАЦИИ

*Пространствена инсталация със звукова среда, изградена от 92 бар
столове и метална носеща конструкция.*

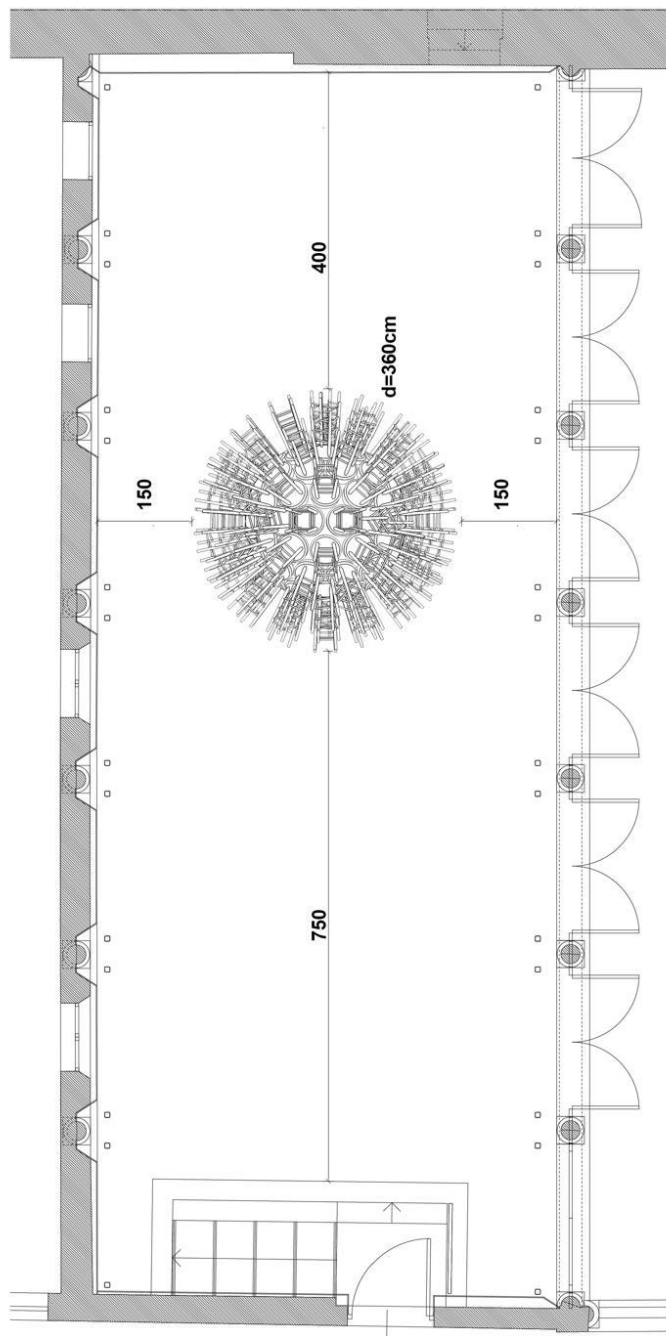

Схема на пространството с разположение на инсталацията (план).

Пространствено решение

Инсталацията е изградена от 92 бар столове, подредени в самостоятелна структура с диаметър 3.6 м и височина 3.6 м. Седалките са ориентирани навътре, а краката – навън, оформяйки затворен обем с вътрешно празно пространство. Конструкцията е самонесеца и не изисква фиксиране към пода или стените. Зрителите не влизат в обекта, а го възприемат чрез обикаляне и промяна на гледната точка.

Прозорците се покриват с огледално, непрозрачно фолио, което прекъсва визуалната връзка с външната среда. Отвътре повърхността отразява обекта, зрителите и движението в залата, създавайки затворена визуална среда, която усилва усещането за концентрация и изолация.

Звукова среда

Звуковият слой е изграден от записи на самия процес на създаване – допир, триене и напрежение между материалите. Композиран е като самостоятелна, циклична среда с ниска динамика. Звукът функционира като пространствено присъствие, подсилващо усещането за тежест, време и концентрация. Възпроизвеждането се осъществява чрез дискретно разположени нискомощни високочестотни високоговорители, адаптирани към акустиката на пространството.

Технически параметри

Тип произведение: пространствена инсталация със звукова среда

Материали: 92 индустриални бар столове (метал и дърво), носеща метална конструкция от стоманени обръчи, огледално непрозрачно фолио за прозорците

Размери: Ø 360 см.

Тегло: ~ 500 кг., елементите са модулни и позволяват поетапен транспорт и сглобяване

Електрозахранване: стандартно (за озвучаване и общо осветление)

Озвучаване: звуковата среда се реализира чрез разпределена многоканална система (4–6 точки + опционален субуфер), осигуряваща равномерно звуково поле в дългото пространство на павилиона (18 x 6.9 м). Плейбекът е синхронизиран и настроен на умерени нива, така че звукът да бъде възприеман като среда, а не като източник

Осветление: система от насочени LED прожектори с контролирана цветна температура и ъгъл на светене, разположени така, че да подчертават обема, ритъма и материалността на конструкцията, без да я осветяват фронтално. Светлината работи с контражур и странични акценти, създавайки сенки и отражения, които усилват усещането за плътност и вътрешно напрежение. Общото осветление на пространството е сведено до минимум, така че възприятието да се фокусира върху инсталацията като автономна среда

Монтаж: на място, под ръководството на артиста

Поддръжка по време на изложбата: минимална